

Ka Sulat ni Pablu te Matig-Galasya

Igpewun-a

Te timpu ne imbunsuran e te pegwali ka Me-upiya ne Panugtulen meytenged ki Hisus, wey te indawat e te kene ne me Hudiyu, duen e migginguma ne inse. Iyan inse ne keilangan kun naa ne eg-ikul iya te Balaud ni Muwisis ka etew eyew egkeyimu sikandin ne malehet ne migpalintutuu. Mig-apul si Pablu te kene ne keilangan sika su ka pegpalintutuu re ka malehet ne egpuunan te umul due ki Kristu, ne pinaahi rue egkeyimu ne eleg diye te tangkaan te Manama ka etew. Piru diye te me punduk te migmalintutuu te Galasya, ka sabeka ne prubinsya te Ruma diye te Asya Minur, due me etew ne migsupak ki Pablu wey migpalintutuu ne ka etew keilangan ne egtuman iya te Balaud ni Muwisis eyew egkeyimu ne eleg diye te tangkaan te Manama.

Ka seini ne *Sulat ni Pablu te Matig-Galasya*, insulat din eyew egpakalibed diye te malehet ne pegpalintutuu seeye se me etew ne neuyan te kene ne malehet ne pegpanulu. Imbunsuran din seini pinaahi te pegpangguhud din ke nekey ka egpuunan ne neyimu sikandin ne apustulis. Migpamalehet sikandin ne kene ne diye egpuun te geem te me etew ka pegkaapustulis din su diye iya te Manama wey labew te langun, diye sikandin ipeuyan te Manama te kene ne me Hudiyu. Ne dutu, migpakannekal sikandin ka egpakig-apul

ne ware lein ne paahi ne egkeyimu ne eleg diye te tangkaan te Manama ka me etew, gawas te pegpalintutuu re iya.

Diye te katammanan ne me kapitulu, intabak din seeye se migkahi te mareet kun ke kene egtuman te Balaud ka sabeka ne etew. Migkahi si Pablu te makaaldeh-haldeh ke eg-engked sikan-dan te keupiya wey keyid-u te Manama ne egpeuripen te Balaud ni Muwisis. Migtambahan din man-e sikandan te keilangan ne egpasakup sikandan te Panisingan te Manama eyew egkalbalawan sikandan wey kenad egpekeikul te igkeupii te lawa ran ne makasesale.

Ka nasulat te seini ne baseen

Igpewun-a 1:1-10

Ka katenged ni Pablu isip apustulis 1:11-2:21

Ka Meupiya ne Panugtulen te keupiya wey keyid-u te Manama 3:1-4:31

Ka Kristuwanen ne kaligwangan wey katenged 5:1-6:10

Ka katammanan 6:11-18

¹ Sikeddiey si Pablu ka migpeuyan te seini ne sulat—sabeka a ne apustulis. Ka pegkaapustulis ku, kene ne diye egpuun te etew wey ke pinaahi naa te etew, ke kene, pinaahi ki Hisu Kristu wey te Manama ne Amey ne mig-uyag kandin.

² Eg pangemusta a kaniyu te migmalintutuu due te nalein-lein ne me punduk te migmalintutuu diye te Galasya, wey eg pangemusta degma kaniyu ka langun ne me suled ta kayi.

³ Ka keyid-u wey keupianan ne egpuun te Manama ne Amey ta wey te Magbebaye ne si Hisu Kristu, egkaangken niyu.

⁴ Meyitenged ki Kristu, migpeymatey sikandin para te me sale ta eyew egkaluwas ki te seini se mareet ne timpu, sumale te pegbuut te Manama ne Amey ta.

⁵ Ka langun ne kabantug, kandin de iya te Manama te ware egtamanan. Uya, malehet iya.

Sabeka re ka Meupiya ne Panugtulen

⁶ Neinu-inu a ke mania te mahaan niyu re inniyuhi ka Manama ne iyan mig-alam kaniyu pinaahi te keupiya wey keyid-u ni Kristu, ne migpalintutuu kew e te lein ne paahi te kaluwasan ne meupiya kun ne panugtulen.

⁷ Piru ka malehet, sabeka re iya ka Meupiya ne Panugtulen. Ne due me etew ne egkeupian ne egbehey kaniyu te kalibeg wey egkeupian perem ne egdereet te Meupiya ne Panugtulen meytenged ki Kristu.

⁸ Piru minsan pad ke sikanami wey ke panalihan naa ne diye egpuun te langit ka egwali meytenged te lein ne paahi te kaluwasan ne nakasuwey te inwali ney kaniyu, igdilus sikandin te Manama.

⁹ Sumale te ingkahi ney dengan, wey egliberen ku pad man-e kuntee te egkahi, ka minsan hentew ne egwali kaniyu te iling due ne ware nekeiling te narawat niyud, igdilus sikandin te Manama.

¹⁰ Kene kew suman-suman ne egkeupian a ne egdayanen te me etew. Kene iya! Su iyan ku igkeupii ne egkahale ka Manama keddi. Emun ke iyan ku pa igkeupii ne egpahale te me etew, kena a ne malehet ne uripen ni Kristu.

Ka Manama ka migbehey te katenged ki Pablu

¹¹ Me suled, egkeupian a ne egpakanengneng kew, ne ka Meupiya ne Panugtulen ne inwali ku kaniyu, kene ne panugtulen de te etew.

¹² Ware ku seini narawat puun te etew wey ke impanulu naa keddiey, ke kene, si Hisu Kristu ka migpataha kayi te keddiey.

¹³ Nakataha kew e ke nekey ka batasan ku dengan te timpu ne mig-ikul e pad te tuluuwen te me Hudiyu. Migtamtamanan ku te migbayad-bayad ka migpalintutuu ki Kristu wey mig-el-elehan ku sikandan te migdereet.

¹⁴ Te kasuluhan te me Hudiyu ne iling ku re te idad, sikeddiey ka amana migtuman te Balaud ney, wey migpakannekal a ne eg-ikul te langun ne tuluuwen te me kaap-apuan ney.

¹⁵ Piru te ware e pad miglesut, tapey ad e alama te Manama wey in-umew a nikandin pinaahi te keupiya wey keyid-u rin.

¹⁶ Te timpu ne egkeupian e ka Manama ne ig-peila rin keddiey ka Anak din eyew egpakawali a meytenged te Anak din diye te kene ne me Hudiyu, wara a migbuyu te tambag te minsan hentew.

¹⁷ Ne wara a degma miggendiye te Hirusalim ka egpakigkita te seeye se me apustulis ne nekewun-a keddi, su nasi a miggendiye te Arabya wey nata-man, miglibed ad man-e diye te Damasku.

¹⁸ Ne wey ad miggendiye te Hirusalim eyew te pegpanumbaley ki Pidru ke miglihad e ka tatelu ne leg-un, wey diye e pad mig-ugpe дума kandin seled te sapulu wey lalimma (15) ne aldew.

1:13 Him 8:3; 22:4-5; 26:9-11.   **1:14** Him 22:3.   **1:15** Him 9:3-6; 22:6-10; 26:13-18.   **1:18** Him 9:26-30.

¹⁹ Ne ware lein ne nakita ku dutu ne apustulis gawas ki Santiyagu ne suled te Magbebaye.

²⁰ Ne kuntee, ka langun ne eglalahren ku kaniyu, malehet iya wey nakataha ka Manama te wara a mig-uubat.

²¹ Nataman, miggendiye ad e te prubinsya te Sirya wey diye te prubinsya te Silisya.

²² Te seeye ne timpu, ware pad nakakita keddiey ka migmalintutuu te Hudiya ne migmalintutuu ki Kristu.

²³ Ne iyan de narineg nikandan ka guhuren, “Ka etew ne migbayad-bayad dengan kanta, egwali e kuntee meyitenged te kamalehetan ne mig-elehan din perem te egdereet dengan.”

²⁴ Ne dutu, indayan dan e ka Manama tenged keddiey.

2

Ka pegdawat te me apustulis ki Pablu

¹ Nataman, te peglihat e te sapulu wey hep-at (14) ne leg-un, miglibed ad e man-e diye te Hirusalim duma ki Birnabi, wey induma ku degma si Titu.

² Iyan ku impekeendiye su due impakita te Manana ne keilangan ne egkeendiyaan ku. Pegginguma ku diye, migtugtuhesan ku te egpakigkita seeye se in-ila ne me pangulu diye, wey impasabut ku sikandan meyitenged te Meupiya ne Panugtulen ne igwali ku red diye te kene ne me Hudiyu. Innimu ku seini su eyew

kene egkeyimu ne ware karuan te impeyimu te Manama keddiey.

³ Ne nabennalan sikandan, su minsan si Titu se induma ku ne sabeka ne Grigu, ware dan pehesa ne egpatuli sumale te Balaud te Hudiyu.

⁴ Piru due дума ne egkeupian ne egkatulian sikandin. Ka sika ne me etew, miggeles-heles de ne mig-apil-apil te migmalintutuu su eg-iipate te kaligwangan ne naangken ta puun ki Kristu Hisus, su egkeupian sikandan ne egkeuripen ki te Balaud.

⁵ Piru ware key migparuma-ruma kandan te minsan deisek, su eyew kene egkaawe due te kaniyu ka kamalehetan meyitenged te Meupiya ne Panugtulen.

⁶ Ne ware ingkatimul te pegpanulu ku te seeye se me etew ne in-ila ne me derakel ne me pangulu. Te keddi ne isip, ware kaleinan ke nekey sikandan su nekeg-iling key re diye te tangkaan te Manama.

⁷ Ne nakita ran ne sikeddiey ka insalihan te Manama te pegpangguhud te Meupiya ne Panugtulen diye te kene ne me Hudiyu, iling ki Pidru te insalihan degma te pegpangguhud te Meupiya ne Panugtulen diye te me Hudiyu.

⁸ Su ka Manama ne iyan migweil diye te ki Pidru ne egpaapustulis diye te me Hudiyu, ka migweil degma kayi te keddiey ne egpaapustulis diye te kene ne me Hudiyu.

⁹ Ne si Santiyagu, si Pidru, wey si Huwan, ka in-ila ne me pangulu diye. Pegkanengnengi ran te in-alam a te Manama para te seini ne himu, indawat key nikandan ki Birnabi isip дума ran te himu.

Mig-uyun sikandan ne eggimu key diye te kene ne me Hudiyu, taheed te egpabulus degma sikandan te himu ran diye te me Hudiyu.

¹⁰ Sabeka re ka inhangyu dan kanami ne egbulihan ka egkengaayu-ayu, wey sika iya degma ka igkeupii ku ne eggimuwen.

Ka pegsapad ni Pablu ki Pidru

¹¹ Piru te pegginguma ni Pidru diye te siyudad te Antiyukiya, in-atubang ku sikandin te egsapad su amana ne seyyup ka innimu rin.

¹² Su te ware pad nanginguma ka me etew ne diye egpuun ki Santiyagu, nalayam sikandin ne egkeen дума te kene ne me Hudiyu. Piru te peggingume e te me etew, migsuwey-suwey e sikandin te kene ne me Hudiyu wey warad migkeen дума kandan su naaldeke nekey ka igkalalag te seeye se egpehes ne eg-ikul te Balaud* ka migmalintutuu.

¹³ Ne ka дума degma ne me Hudiyu ne migmalintutuu, mig-iling e ki Pidru te egpawitew-pitew re, ne puun due, nakaalak e degma si Birnabi kandan te egpawitew-pitew re.

¹⁴ Te pegkakita ku ne ware sikandan mig-ikul te kamalehetan meytenged te Meupiya ne Panugtulen, migkahayan ku si Pidru diye te tangkaan te langun, “Sabeka ke ma perem ne Hudiyu, piru ware nekeiling te Hudiyu ka pegbebatasan nu su diye nekeiling te kene ne Hudiyu. Ne mania te egpehesen nu sikandan ne eg-ikul te batasan te Hudiyu?”

---

* **2:12** Te Grigu: egpatuli

Egkaluwas ka etew pinaahi te pegpalintutuu

¹⁵ “Sikanami, neetew key ne Hudiyu, ne kene key ne iling te me etew ne kene ne me Hudiyu ne ware nakanengneng te Balaud te Manama.

¹⁶ Piru nakataha key ne kene eg-isipen te Manama ne matareng ka etew pinaahi te pegtuman te Balaud, ke kene, pinaahi te pegpalintutuu ki Hisu Kristu. Ne sikanami naa degma, migpalintutuu key ki Kristu Hisus eyew eg-isipen key te Manama ne matareng pinaahi te pegpalintutuu ney kandin, kene ne pinaahi te pegtuman te Balaud, su ware sabeka ne etew ne eg-isipen te Manama ne matareng pinaahi te pegtuman te Balaud.

¹⁷ Ne emun ke eg-eleg-eleg ki ne eg-isipen te Manama ne matareng pinaahi ki Kristu, egkatahaan ney ne makasesale key red. Ke iling ma rue, egpakakahi ki naan pad te si Kristu ka egpakatuluud te peggimu te sale? Kene iya egkaayun!

¹⁸ Emun ke igpes-ek ku red seeye se ingguhus kud, migpamalehetan ku re iya ne makasesale a.

¹⁹ Su ka Balaud te Manama ka nakapanulu keddi ne kena a egkaluwas pinaahi te pegtuman ku kayi. Ne hendue te migpatey ad e pinaahi te Balaud su eyew egkeuyag a para te Manama.

²⁰ Inlansang ad e duma ki Kristu. Neuyag a kuntee piru kenad e ne sikeddi pad ka neuyag, ke kene, si Kristu e ka neuyag kayi te keddiey. Ne taheed te neuyag a kayi te ampew te tane, egpalintutuu a te Anak te Manama, ne iyan miggeyinawa keddi wey migpeyimatey para keddi.

²¹ Sikan naa, kene ku eg-engkeran ka keyid-u te Manama, su emun ke egkaayun perem ne eg-isipen te Manama ne matareng ka etew pinaahi te Balaud, ware bes perem karuan te pegpeymatey ni Kristu!”

3

Kene ne Balaud ka egpakaluwas su ka pegpalintutuu

¹ Etuwey kaniyu me matig-Galasya, egkeungel kew iya! Mania te migpalintutuu kew te me etew ne miglimbung kaniyu? Naay-ayaran kud ma perem sikaniyu nahuhuri meyitenged te kamatayen ni Hisu Kristu diye te krus.

² Seini re ka igkeupii ku ne egkanengnengan puun kaniyu: “Narawat niyu naa ka Panisingan te Manama pinaahi te pegtuman niyu te Balaud, wey ke pinaahi te pegpalintutuu niyu te narineg niyu ne guhuren?”

³ Egkeungel kew bes iya! Migbunsud kew e ne egtuman te Panisingan te Manama, ne kuntee, egkeupian kew e man-e ne egkamatareng pinaahi te kanekal niyu?

⁴ Menua, ware karuan te nabayaan niyu? Kene egkaayun ne ware karuan due.

⁵ Ka malehet, imbehayan kew te Manama te Panisingan din wey due me kein-inuwan ne in-nimu rin due te kaniyu. Ware din himuwa sika tenged su mig-ikul kew te Balaud, ke kene, innimu rin tenged su migpalintutuu kew te narineg niyu.

⁶ Na, tengtengi niyu si Abraham, su sumale te Kasulatan, “Migpalintutuu sikandin te Manama, ne puun due, in-isip sikandin te Manama ne matareng.”

⁷ Purisu, seeye se langun ne migpalintutuu wey migsalig te Manama, kabuhalan iya ni Abraham.

⁸ Sumale te Kasulatan, tapey e ne migplanu ka Manama ne eg-isipen din ne matareng ka kene ne me Huidiyu pinaahi te pegpalintutuu ran. Sikan naa, impanengneng e te Manama ki Abraham ka Meupiya ne Panugtulen te migkahi, “Egkapanalanginan ka langun ne me tribu pinaahi keykew.”

⁹ Purisu ka langun ne egpalintutuu te Manama iling te pegpalintutuu ni Abraham te Manama, egpanalanginan degma iling kandin.

¹⁰ Piru ka langun ne egsalig te pegtuman dan te Balaud, igdilus te Manama. Su nasulat e diye te Kasulatan, “Igdilus te Manama ka tagse sabeka ne kene egtuman te minsan nekey ne nasulat diye te baseen te Balaud.”

¹¹ Purisu, amana ne klaru ne ware sabeka ne eg-isipen te Manama ne matareng diye te tangkaan din pinaahi te pegtuman te Balaud. Su nasulat diye te Kasulatan, “Egkeuyag ka etew ne eg-isipen te Manama ne matareng pinaahi te pegpalintutuu rin.”

¹² Ka pegtuman te Balaud, ware labet te pegpalintutuu, su nakahi e ne, “Egkeuyag ka etew ke egtumanen din ka intiru ne Balaud.”

¹³ Inlekat ki ni Kristu puun te dilus tenged su ware ki migtuman te Balaud. Ne sikandin e ka indilus ne liwan kanta, su nasulat e ne, “Igdilus te Manama ka minsan hentew ne egbitinen diye te kayu.”

¹⁴ Inlekat ki ni Kristu Hisus su eyew ka panalangin ne imbehey ki Abraham nekeendiye degma te langun ne kene ne me Hudiyu, su eyew pinaahi te pegpalintutuu ki Hisus egpakarawat ki te Panisingan te Manama ne insaad din.

Ware naawe te Balaud ka saad te Manama

¹⁵ Me suled, egbehayan ku sikaniyu te panunggilingan ne egpuun te aldew-aldew ne egkeula-ula: ke due kasabutan ne innimu te me etew, ware minsan hentew ne egpakahuhus kayi wey egpakatimul.

¹⁶ Na, iling naan ded degma te pegsaad te Manama diye te ki Abraham. Migmaad ka Manama kandin wey diye te kabuhalan din. Ne ware migkahi ka Kasulatan, “ka me kabuhalan nu” ne igpasabut due masalig naa, ke kene, ka ingkahi rin, “ka kabuhalan nu.” Sabeka re ne etew ka igpasabut din ne iyan sika si Kristu.

¹⁷ Seini ka igpasabut ku rue: miggimu ka Manama te kasabutan wey migmaad ne egtumanen din iya sika. Innimu rin sika te ware pad ka Balaud, su me 430 pad ne leg-un ka miglihad ne henduen din ibehey ka Balaud. Piru kene sika egpakahuhus te kasabutan wey egpakaawe te saad te Manama.

¹⁸ Su emun ke pinaahi re te pegtuman te Balaud ne henduen pad egkarawat ka dasag, kene naa ne

saad ka egpuunan due. Piru tenged te keupiya wey keyid-u te Manama, imbehey rin sika diye ki Abraham pinaahi mule te saad din.

¹⁹ Na, ke iling ma rue, nekey bes iya ka katuyuan te Balaud? Intimul sika su eyew igpawitew te me etew ne makasesale sikandan. Piru ka seini ne Balaud, egkataman de te timpu ne eggingume e ka kabuhalan ni Abraham ne insaaran te Manama. Imbehey sika se Balaud pinaahi te me panalihan din, wey sikandan e degma ka migbehey diye te me etew pinaahi te seeye se tigpataliware.

²⁰ Piru ke sabeka re ka eggimu te kasabutan, kene ne keilangan ne due tigpataliware, ne ka Manama sabeka re iya.

Ka katuyuan te Balaud

²¹ Ne kuntee, kema ke egsuman-suman kew ne ka Balaud supak te me saad te Manama. Kene iya! Su ke duen pa imbehey ne Balaud ne egpakabehey te umul, egkeyimu perem ne matareng ka me etew diye te tangkaan te Manama pinaahi due.

²² Piru nasulat e diye te Kasulatan ne neuripen te sale ka langun ne etew, purisu ka pegpalintutuu re ki Hisu Kristu ka paahi ne egkarawat ta ka insaad te Manama.

²³ Te ware pad migginguma seini se egngaranan te pegpalintutuu, hendue te intamengan ki te Balaud wey naprisu, taman te miggingume e si Kristu wey migpalintutuu kid e kandin.

²⁴ Purisu ka Balaud ka migtameng kanta taman te miggingume e si Kristu, eyew eg-isipen ki te Manama ne matareng pinaahi te pegpalintutuu ta kandin.

²⁵ Ne kuntee te miggingume e ka pegpalintutuu, ware kid e natamengi te Balaud.

²⁶ Su pinaahi te pegpalintutuu, sikaniyu langun neyimu kew ne me anak te Manama te pegsabeka niyu ki Kristu Hisus.

²⁷ Su sikaniyu langun nasabeke e diye ki Kristu pinaahi te bewutismu; hendue te insaluub niyud e si Kristu.

²⁸ Ne warad e Hudiyu wey kene ne Hudiyu, uripen wey kene ne uripen, lukes wey malitan, su nasabeka kew e diye ki Kristu Hisus.

²⁹ Emun ke nasakup kew e ni Kristu, me kabuhalan kew naa ni Abraham, wey egpakarawat kew te saad te Manama kandin.

4

¹ Seini ka igpasabut ku: taheed te bate pad ka egpakarawat te karatuan te amey, nekeiling de sikandin te uripen minsan sikandin ka kamuney te langun ne karatuan.

² Due me etew ne egtanggu kandin wey eg-uyan te karatuan din taman te egginguma ka timpu ne ingkerew te amey rin.

³ Ne iling naan ded degma, dengan te bate pad ka pegpalintutuu ta, * neuripen ki te me panisingan ne migmandu te kalibutan.

⁴ Piru te peggingume e te malehet ne timpu, impeuyan e te Manama ka Anak din. Naanak sikandin te sabeka ne malitan wey mig-ugpe sikandin ne nasakup te Balaud ni Muwisis.

3:29 Rum 4:13. * **4:3** Wey ke: te ware ki pad migpalintutuu.

⁵ Impeuyan sikandin te Manama eyew te pe-
glekat te seeye se neuripen te Balaud, su eyew
egkeyimu ki ne anak mismu te Manama.

⁶ Ne puun su me anak kew e te Manama,
migpeuyan sikandin te Panisingan te Anak din
kayi te me pusung ta, ne egpakapangumew kid e
ne eggenendue, “Ame!”

⁷ Purisu ka tagse sabeka kaniyu, kenad e ne
uripen, ke kene, anak e te Manama. Na, puun
su anak kad e nikandin, egkaangken nud e ka
karatuan ne intahahe te Amey.

Ka pegkalaggew ni Pablu te matig-Galasya

⁸ Dengan, te ware kew pad nekeila te Manama,
neuripen kew pad te me diyus-diyus.

⁹ Piru kuntee te nekeila kew e te Manama (wey
ke egkahiyen ku buwa, te nekeile e ka Manama
kaniyu), mania te eglibed kew e man-e te mahuye
wey ware karuan ne panisingan? Egpaabey kew
man-e egpeuripen kandan?

¹⁰ Amana kew egbantey te me mahal ne aldew,
me bulan, me timpu, wey me leg-un.

¹¹ Naaldek a ne kema ke egkeyimu ne ware
karuan te ingkalasey ku due te kaniyu.

¹² Me suled, eghangyu a kaniyu ne eg-iling ked-
diey te warad neyiketi te Balaud, su mig-ilingan ku
ma degma sikaniyu se kene ne me Hudiyu. Ware
neyimu niyu ne mareet kayi te keddiey.

¹³ Nakanengngeng kew e ne tenged te pegderalu
ku, nakawali a te Meupiya ne Panugtulen te an-
anayan ne timpu due te kaniyu.

¹⁴ Ne minsan nakamabehat kaniyu ka pegderalu ku, piru wara a nikaniyu lemeti wey le-leiha, su nasi a nikaniyu dawata iling te sabeka ne panalihan te Manama. Indawat a nikaniyu ne iling te si Kristu Hisus ka indawat niyu.

¹⁵ Amana kew nahale dengan. Ne kuntee, namenu kew naan e? Sikeddiey mismu ka egpakapamalehet te dengan, ke egkaayun pad ne eglekaten niyu ka mata niyu, igbehey niyu buwad e keddiey.

¹⁶ Na, kuntee in-isip ad e nikaniyu ne kuntere niyu puun su egpangguhuran ku sikaniyu te kamalehetan?

¹⁷ Meyitenged te seeye se migpanulu kaniyu te kene ne malehet, amana iya egkasasew kaniyu eyew iling kew red degma diye te kandan, piru kene bes ne meupiya ka tuyu dan. Igkeupii ran ne egpariyu kew e keddi su eyew sikandan naan de ka egdapihan niyu.

¹⁸ Kene ne mareet ke due egkasasew, ke meupiya re ka tuyu wey ke egparahas ka iling due minsan ke duen a wey se ware.

¹⁹ Me pinalangge ku ne me anak! Nakaheram a te masakit ne iling kasakit te eglesutan tenged su nasakitan ad e man-e meyitenged kaniyu. Eg-pabulus ka masakit ne eggeramen ku taman te egkeyimu kew e ne matesan diye ki Kristu.

²⁰ Egkeupian a perem ne egpekeenduen a kuntee te kaniyu, su eyew egkaay-ayaran ku te eglalag-lalag kaniyu, tenged su nabenga-benga ad e kaniyu!

Innimu ne panunggilingan si Hagar wey si Sara

²¹ Nangeni a, sikaniyu se egkeupian ne eg-pasakup te Balaud, nakataha kew iya ke nekey ka ingkahi diye te Balaud?

²² Nasulat diye te Kasulatan ne due daruwa ne anak ni Abraham, naanak din ka sabeka diye te uripen din ne si Hagar, ne ka dangeb, naanak din diye te kene ne uripen ne si Sara.

²³ Ka anak din te uripen neetew sumale te peg-buut te etew. Piru ka anak din te kene ne uripen, neetew sumale te insaad te Manama ki Abraham.

²⁴ Seeye se daruwa ne malitan, impeiling te daruwa ne kasabutan te Manama. Ka uripen ne si Hagar, impeiling te kasabutan ne imbehey te Manama te me etew diye te Bubungan te Sinay ne diye te Arabya. Seeye ne Balaud ka nakapeuripen kandan.

²⁵ Ne si Hagar, impeiling man-e te siyudad te Hirusalim kuntee, tenged su ka me Hudiyu dutu ne migsalig te Balaud ni Muwisis, neuripen te sika ne Balaud.

²⁶ Piru si Sara, ka kene ne uripen, nekeiling te Hirusalim ne diye te langit. Ne sikandin ka iney ta.

²⁷ Su nasulat diye te Kasulatan ne miggendue:

“Gale-gale ka, ka malitan ne kene egpakaanak.

Panguleyi ka te kahale,
sikeykew se kene eglesutan.

Uya su ka malitan ne eg-engkeran,
egpakaanak te subla pad ne masalig

du te malitan ne due asawa.”

²⁸ Ne sikaniyu me suled, egpekeiling kew ki Isaak, tenged su naanak kew sumale te insaad te Manama.

²⁹ Te seeye ne timpu, ka anak ne neetew sumale te pegbuut te etew, migbayad-bayad te seeye se neetew pinaahi te Panisingan te Manama. Ne iling ded seini kuntee, imbaybayaran ki te seeye se mapahetpet ne egtuman te Balaud.

³⁰ Piru nekey-a ka ingkahi te Kasulatan? Migkahi, “Igpaawe ka uripen duma te anak din, su ka anak te uripen kene egkabaaran te karatuan ne egkaangken te anak te seeye se kene ne uripen.”

³¹ Purisu me suled, kene ki ne anak te uripen, ke kene, me anak ki te kene ne uripen.

5

Ka kaligwangan te migmalintutuu

¹ Na, imbehayan ki ni Kristu te kaligwangan, purisu pakannekal kew eyew kene kew egkeuripen man-e te Balaud.

² Tantanuri niyu seini se iglalag ku! Sikeddiey si Pablu ka eglalag kaniyu te emun ke egpatuli kew pad eyew egmatareng kew diye te tangkaan te Manama, ware naa karuan ni Kristu diye te kaniyu.

³ Eg-abayan ku man-e eglalaha diye te tagse lukes ne egkeupian ne egpatuli, ne keilangan degma ne eg-aminen din iya te egtuman ka Balaud.

⁴ Sikaniyu se mig-eleg-eleg ne eg-isipen te Manama ne matareng pinaahi te egtuman te Balaud,

mig-engkeran niyud e si Kristu wey nakapariyu kew e te keupiya wey keyid-u te Manama.

⁵ Piru sikanta, egpallateng ki ne egmatarengen ki te Manama pinaahi te Panisingan te Manama wey te pegpalintutuu ta.

⁶ Su puun te nasabeka kid e diye ki Kristu Hisus, kene ne keilangan ke natuli ki wey se ware. Iyan de keilangan ne ka pegpalintutuu ta, egkakita pinaahi te geyinawa ta.

⁷ Dengan, mig-ikul kew e te kamalehetan, * ne kuntee, hentew-a ka nakapasuwey kaniyu te pegtuman due?

⁸ Kene ne ka Manama ka nakapasuwey kaniyu, su sikandin ka mig-alam kaniyu eyew egpakapalintutuu kew.

⁹ Malehet ka nakahi ne, “Minsan deisek de ka igpatulin, egpakapatulin sika te inluyang ne harina.”

¹⁰ Piru migsalig a te Magbebaye ne iyan niyu iya eg-ikulen ka impanulu ku kaniyu. Ka etew ne migbehey te kalibeg kaniyu, eglegparan te Manama, minsan hentew pad sikandin.

¹¹ Meyitenged keddiey me suled, ke malehet pa ne migpabulus a ka egwali te keilangan ne egpatuli ka etew, mania te egbaybayan e red? Ke malehet pa sika, kene perem egpakapabelu kandan ka egwali ku meyitenged te krus ni Kristu.

¹² Emun naa su seeye se me etew ne nakapalibeg kaniyu, kene de ne egpatuli su egpakepun e perem!

---

* **5:7** Te Grigu: meupiye e ka pegpallahuy niyu te lumba. **5:9**
1Kur 5:6.

¹³ Me suled, in-alam kew te Manama eyew egpakaangken te kaligwangan. Piru kene niyu himuwa sika ne aliddanan eyew egkatuman niyu ka igkeupii te lawa niyu ne makasesale, ke kene, pabulihey kew puun te migpaheyinaweey kew ka tagse sabeka.

¹⁴ Su ka intiru ne Balaud, natuman e pinaahi te sabeka re ne lalag, “Geyinawei niyu ka sumbaley niyu iling te peggeyinawa niyu te lawa niyu.”

¹⁵ Piru ke egmakagkahatey wey egmatektekebey kew ka tagse sabeka, bantey kew su kema ke egkareetan ka tagse sabeka kaniyu.

Ka mig-ikul wey ware mig-ikul te Panisingan te Manama

¹⁶ Seini ka iglalag ku kaniyu: paruma-ruma kew te Panisingan te Manama eyew kene kew egpekeyimu te igkeupii te lawa niyu ne makasesale.

¹⁷ Su ka igkeupii te lawa ne makasesale ne supak te igkeupii te Panisingan te Manama, wey ka igkeupii te Panisingan te Manama supak te igkeupii te lawa ne makasesale. Kene egpekegtuleddu seini se daruwa, purisu kene kew egpekeyimu te igkeupii niyu perem ne eggimuwen.

¹⁸ Piru ke iyan eg-uyan kaniyu ka Panisingan te Manama, kene kew e egkasakup te Balaud.

¹⁹ Malemu re ne eg-ileen ka hinimuwan te lawa ne makasesale: egpeyilabetey se kene ne alunggun, eggimu te malindit, wey kene egpakatigkel te mareet ne me suman-suman dan.

²⁰ Egsimba sikandan te me diyus-diyus, talabangan, egdumut te дума, usig, talikuren, maahan egkabelu, egleig-leig te дума, iyan egpuunan te egmekegsuwey-suwey, wey egliblibulung ne sikandan de,

²¹ iimmeen, talewubug, egmaab-abirey, wey дума pad ne iling due ne eggimuwen. Egpanpanayan ku sikaniyu, iling te pegpaney-paney ku dengan ne ka seeye se me etew ne eggimu te iling due, kene egpekeugpe te Migharian te Manama.

²² Piru ka behas te Panisingan te Manama iyan sika se peggeyinawa te дума, pegkahale, ware kasamuk, peg-antus, meupiya te дума, mabehey-behey, egkasalihan,

²³ mapariralemen, wey egpakatigkel te pegkeetew rin. Kene ne supak te Balaud ka iling due.

²⁴ Seeye se nasakup e ni Kristu Hisus, inlansang dan e diye te krus ka lawa ran ne makasesale wey ka mareet ne igkeupii ran.

²⁵ Ne puun su imbehayan kid e te Panisingan te Manama te iyam ne umul, keilangan ne eg-ikul kid e kandin.

²⁶ Keilangan ne kene ki egpaambug wey egpangehet, wey egkeimma.

6

Egpabulihey ka tagse sabeka

¹ Me suled, ke due sabeka kaniyu ne neuyan te sale, sikaniyu se namanduan e te Panisingan te Manama ka egpalibed kandin piru ay-ayari niyu. Ne bantey kew naa su kema ke egkatintal kew degma.

² Pabulihey kew ka tagse sabeka te me keyirapan niyu, su emun ke egkeyimu niyu ka iling due, egkatuman niyu ka balaud ni Kristu.

³ Ke due egsuman-suman ne impurtanti sikandin, piru ka malehet ware bes karuan din, miglimbungan din de ka pegkeetew rin.

⁴ Keilangan ne ka tagse sabeka, eg-ugsi-ugsi te hinimuwan din. Ne emun ke meupiya ka hinimuwan din, egpakapegasal e sikandin wey kene din egpeg-ilingen ka pegkeetew rin diye te duma.

⁵ Su ka tagse sabeka egpanabak te hinimuwan din.*

⁶ Ka minsan hentew ne napanulu te lalag te Manama, keilangan ne egbehayan din seeye se migpanulu kandin ke nekey ka diye te kandin.

⁷ Kene niyu limbungi ka pegkeetew niyu. Ware etew ne egpakalimbung te Manama. Ke nekey ka igpamula te etew, sikan ded degma ka eggaaniyen din.

⁸ Seeye se egpamula te igkeupii te lawa ran ne makasesale, egpakahaani degma te legpad ne egpuun due. Ne seeye se egpamula eyew te pegpahale te Panisingan te Manama, egpakahaani te umul ne ware egtamanan ne egpuun te Panisingan.

⁹ Purisu keilangan ne kene ki egkapelaan ka eggimu te meupiya, uya su emun ke egpabulus ki ka eggimu te meupiya, egginguma ka timpu ne egkahaani ta ka unag ta.

¹⁰ Purisu, ke due egginguma ne kaayunan kayi te kanta, keilangan ne eggimu ki te meupiya diye

---

* **6:5** Te Grigu: egtiang te kandin ne egtiangen.

te langun ne etew, labi en iya te seeye se duma ta te pegpalintutuu.

Ka katammanan ne tambag ni Pablu

¹¹ Tengtengi niyu kamenu kaddakel seini se me litra ne igsulat ku kaniyu.

¹² Seeye se egkeupian ne egpapitew re ne me-upiya, iyan migpehes kaniyu ne egpatuli. Innimuran sika su kene egkeupian sikandan ne egbay-bayaran tenged te pegpeyimatey ni Kristu diye te krus.

¹³ Piru minsan seeye se migpatuli, kene degma egtuman te Balaud, piru egkeupian sikandan ne egpatuli kew su eyew egpakapeggalal sikandan ne migtuman kew te impanulu dan.

¹⁴ Piru meyitenged keddiey, ware lein ne igpakapeggalal ku, ke kene, sikan de iya se kamatayen te Magbebaye ta ne si Hisu Kristu diye te krus. Su tenged te kamatayen din diye te krus, warad e karuan kayi te keddiey ka langun ne kayi te kalibutan, ne iling e naan ded degma, warad e karuan ku kayi te kalibutan.

¹⁵ Kene ne keilangan ne egkatulian ka etew wey se kene, ka keilangan ne imbalbalawan e sikandin himuwa te Manama.

¹⁶ Ka Manama ka egbehey te keupianan wey keyid-u te seeye se keet-etawan ne in-alam din ne iyan seeye se egtuman te seini ne pegpanulu.

¹⁷ Te katammanan, meupiya perem ne warad e egsamuk keddiey, su ka me bateg ne kayi te lawa ku ka migpamalehet ne mig-ikul a iya ki Kristu.

¹⁸ Me suled, ka keupiya wey keyid-u te Magbeye ta ne si Hisu Kristu, egkaangken niyu. Uya, malehet iya.

**Meupiya ne panugtulen: Bibliya ne
Matigsalug
NT in Manobo, Matigsalug**

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Manobo, Matigsalug

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Manobo, Matigsalug

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022
ab5069ba-a7e6-5f52-a27b-d031ad525738